

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

30 септември 2020 година *

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Директива 2008/115/ЕО — Връщане на гражданите на трети страни, които са в незаконен престой — Гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване — Решение за връщане — Съдебно обжалване — Автоматично суспензивно действие — Условия — Предоставяне на социална помощ — Членове 19 и 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз“

По дело C-233/19,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour du travail de Liège (Апелативен съд по трудови спорове Лиеж, Белгия) с акт от 11 март 2019 г., постъпил в Съда на 18 март 2019 г., в рамките на производство по дело

В.

срещу

Centre public d'action sociale de Liège,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, M. Safjan, L. Bay Larsen (докладчик), C. Toader и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: секретар: M. Krausenböck, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 януари 2020 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за В., първоначално от D. Andrien и P. Ansay, адвокати, а впоследствие от D. Andrien, адвокат,
- за Centre public d'action sociale de Liège, първоначално от M. Delhaye и G. Dubois, адвокати, а впоследствие M. Delhaye и J.-P. Jacques, адвокати,
- за белгийското правителство, от M. P. Cottin, C. Pochet и C. Van Lul, в качеството на представители, подпомагани от C. Piront и S. Matray, адвокати,
- за чешкото правителство, от M. Smolek, в качеството на представител,

* Език на производството: френски.

- за нидерландското правителство, от J. Langer, J. M. Hoogveld, M. K. Bulterman и H. S. Gijzen, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от A. Azema и C. Cattabriga, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 май 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, член 13 и член 14, параграф 1, буква б) от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, 2008 г., стр. 98).
- 2 Това запитване е отправено в рамките на спор между В., гражданка на трета страна, и Centre public d'action sociale de Liège (Обществен център за социални грижи в Лиеж, Белгия) (наричан по-нататък „CPAS“) относно решенията на последния да прекрати получаваната от В. социална помощ.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 3, точка 2 от Директива 2008/115 определя понятието „незаконен престой“ като „всяко присъствие на територията на държава членка на гражданин на трета страна, който не отговаря или е престанал да отговаря на условията за влизане, изложени в член 5 от [Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 105, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 8, стр. 5)], или на други условия за влизане, престой или пребиваване в тази държава членка“.
- 4 Член 5 от тази директива гласи:
„При прилагането на настоящата директива държавите членки надлежно вземат предвид:
[...]
в) здравословното състояние на засегнатия гражданин на трета страна,
и спазват принципа на „забрана за връщане“.
- 5 Член 9, параграф 1 от посочената директива гласи, както следва:
„Държавите членки отлагат извеждането:
[...]

б) за продължителността на разрешено спиране на изпълнението в съответствие с член 13, параграф 2“.

6 Член 13, параграфи 1 и 2 от същата директива предвижда:

„1. Засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни средства за защита, които му позволяват да обжалва или да иска преразглеждане на решенията, свързани с връщане, посочени в член 12, параграф 1, пред компетентен съдебен или административен орган, или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.

2. Посоченият в параграф 1 орган има правомощието да преразглежда решенията за връщане, посочени в член 12, параграф 1, включително възможността за временно спиране на принудителното им изпълнение, освен ако временното спиране не е вече приложимо съгласно националното законодателство“.

7 Член 14, параграф 1 от Директива 2008/115 гласи:

„Държавите членки гарантират, с изключение на ситуацията, предвидена в членове 16 и 17, че доколкото е възможно се вземат предвид следните принципи по отношение на граждани на трети страни по време на предоставения срок за доброволно напускане в съответствие с член 7 или по време на сроковете, за които извеждането е отложено в съответствие с член 9:

- а) запазва се целостта на семейството с членове на семейството, намиращи се на тяхна територия;
- б) предоставят се спешни медицински грижи и основно лечение на болести;
- в) предоставя се достъп до основните елементи на образователната система на ненавършилите пълнолетие лица в зависимост от продължителността на престоя им;
- г) вземат се предвид специалните потребности на уязвимите лица“.

Белгийското право

8 Член 57, параграф 2 от Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'action sociale (Устройствен закон от 8 юли 1976 г. за обществените центрове за социални грижи) в редакцията му, приложима към спора по главното производство, гласи:

„Чрез дерогация от другите разпоредби от настоящия закон задачата на обществения център за социални грижи се свежда до:

- 1° предоставянето на спешна медицинска помощ на чужденец, който пребивава незаконно в Кралството;

[...]

Чужденец, който твърди, че е бежанец, и иска да бъде признат за такъв, пребивава незаконно в Кралството, когато молбата му за убежище е била отхвърлена и на съответния чужденец е била връчена заповед за доброволно напускане на страната.

Социалната помощ, отпусната на чужденец, който я е получавал към момента на връчване на заповед за доброволно напускане на територията на страната, се прекратява, с изключение на спешната медицинска помощ, в деня, в който чужденецът реално напусне територията на страната, но не по-късно от датата, на която изтича срокът по заповедта за доброволно напускане на територията на страната.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 9 На 4 септември 2015 г. В. подава молба за предоставяне на убежище в Белгия. Тази молба е отхвърлена от компетентния орган. На 27 април 2016 г. Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия) отхвърля жалбата на В. срещу решението за отхвърляне на посочената молба.
- 10 На 26 септември 2016 г. В. подава молба за издаване на разрешение за пребиваване по медицински причини, като се основава на обстоятелството, че страда от редица тежки заболявания.
- 11 Тази молба е обявена за допустима на 22 декември 2016 г., поради което В. получава социална помощ, изплащана от CPAS.
- 12 С решения от 28 септември 2017 г., връчени на 23 октомври 2017 г., подадената от В. молба за издаване на разрешение за пребиваване е отхвърлена и компетентният орган издава заповед за доброволно напускане на територията на страната.
- 13 На 28 ноември 2017 г. В. подава жалба за отмяна и спиране на изпълнението на тези две решения пред Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия).
- 14 С две решения от 28 ноември 2017 г. CPAS прекратява, считано от 23 октомври 2017 г., получаваната от В. социална помощ. Той обаче ѝ разрешава да ползва, считано от 1 ноември 2017 г., спешната медицинска помощ.
- 15 На 28 декември 2017 г. В. подава пред Tribunal du travail de Liège (Съд по трудови спорове Лиеж, Белгия) жалба срещу решенията на CPAS, с които се прекратява получаваната от нея социална помощ, и иска от този съд правото ѝ на тази помощ да бъде възстановено, считано от 23 октомври 2017 г.
- 16 С решение от 15 март 2018 г. този съд отхвърля жалбата в частта относно получаването на социална помощ.
- 17 На 16 април 2018 г. В. подава въззивна жалба срещу това решение пред Cour du travail de Liège (Апелативен съд по трудови спорове Лиеж, Белгия).
- 18 Този съд посочва, че с оглед на датата на връчване на заповедта за доброволно напускане на територията на страната и след приемането от CPAS на ново решение периодът, за който се отнася жалбата, е от 23 октомври 2017 г. до 31 януари 2018 г. Той подчертава, че през посочения период В. не е имала разрешение за пребиване.
- 19 След като приема, че на В. не може да се предостави социална помощ на основание на евентуална невъзможност за връщане по медицински причини в съответствие с белгийската правна уредба в областта на социалното подпомагане, запитващата юрисдикция констатира, че

изходът на спора по главното производство зависи от това какви последици следва да се приеме, че има разрешението, възприето от Съда в решение 18 декември 2014 г., *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453).

- 20 Всъщност тя счита, че би трябвало да уважи жалбата на В., ако се приеме, че жалбата за отмяна и за спиране на изпълнението, подадена пред *Conseil du contentieux des étrangers* (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците), има суспензивно действие. Уточнява, че съгласно белгийското законодателство тази жалба няма суспензивно действие, но такова действие би могло да ѝ се признае въз основа на решение от 18 декември 2014 г., *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453). Въпреки това счита, че е трудно да се определят условията, при които съд по социалноправни спорове трябва да приеме, че такава жалба има суспензивно действие, тъй като решенията на белгийските съдилища по този въпрос са противоречиви.
- 21 При тези обстоятелства *Cour du travail de Liège* (Апелативен съд по трудови спорове Лиеж, Белгия) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли членове 5 и 13 от Директива 2008/115 [...] във връзка с член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, както и член 14, параграф 1, буква б) от тази директива, разглеждани в светлината на решение [от 18 декември 2014 г., *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453)], да се тълкуват в смисъл, че придават суспензивно действие на жалба, подадена срещу решение, с което се разпорежда на гражданин на трета страна, страдащ от тежко заболяване, да напусне територията на държава членка, като се има предвид, че жалбоподателят твърди, че изпълнението на това решение може да го изложи на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние,

- без да е необходимо да се преценява жалбата, тъй като самото ѝ подаване е достатъчно, за да се спре изпълнението на решението, с което се разпорежда напускане на страната,
- или след извършване на ограничена проверка за наличие на защитимо оплакване и за липса на основание за недопустимост или за явна неоснователност на жалбата пред Съвета по споровете във връзка с режима на чужденците,
- или след извършване на пълна и цялостна проверка от съдилищата по трудови спорове с цел да се установи дали изпълнението на това решение действително може да изложи жалбоподателя на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние?“.

По преюдициалния въпрос

По компетентността на Съда и допустимостта на преюдициалния въпрос

- 22 Белгийското правителство изтъква, на първо място, че преюдициалното запитване е недопустимо, доколкото с него се цели Съдът да даде тълкуване на белгийското право. От една страна, в случая, разглеждан в главното производство, условията за издаване на разрешение за пребиваване и за получаване на социална помощ, били уредени само от това право. От друга страна, не било задача на Съда да разрешава противоречията между различните течения в националната съдебна практика, споменати от запитващата юрисдикция.

- 23 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда в преюдициалното производство той не може да тълкува национални законови или подзаконовни разпоредби (вж. в този смисъл решения от 27 февруари 2014 г., *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, т. 60 и от 20 януари 2016 г., *DHL Express (Italy)* и *DHL Global Forwarding (Italy)*, C-428/14, EU:C:2016:27, т. 70).
- 24 В случая обаче запитващата юрисдикция поставя на Съда въпрос за тълкуване не на разпоредбите на белгийското право в областта на пребиваването или социалната помощ, а на конкретния обхват на произтичащото от правото на Съюза процесуално задължение за гарантиране в определени случаи на суспензивно действие на жалбата срещу решение за връщане. Обстоятелството, че различни белгийски съдилища схващат по различен начин обхвата на това произтичащо от правото на Съюза задължение, не може да изключи възможността за сезиране на Съда с преюдициално запитване за уточняване на обхвата на посоченото задължение.
- 25 На второ място, белгийското правителство счита, че отговорът на поставения въпрос не е необходим за решаването на спора в главното производство. Всъщност, за да се произнесе по жалбата на В., запитващата юрисдикция просто трябвало да приеме, че не е налице невъзможност за връщане по медицински причини, както тя вече била приела, и да посочи, че съответното лице има възможност да поиска удължаване на предоставения му срок за доброволно напускане, което удължаване би позволило на В. да продължи да получава социална помощ.
- 26 Белгийското правителство в писменото си становище и чешкото и нидерландското правителство оспорват значението на поставения въпрос за разрешаването на спора в главното производство и защото В. щяла да си остане незаконно пребиваваща на територията на Белгия дори в случай на спиране на изпълнението на решението за връщане, на което е адресат. Въз основа на това обстоятелство тези правителства стигат до извода, че нейната молба за социална помощ пак би могла да бъде отхвърлена след такова спиране, тъй като правото на Съюза допускало незаконно пребиваващ гражданин на трета страна да получава социална помощ в по-малък размер от получаваната от законно пребиваващ гражданин на трета страна.
- 27 Освен това белгийското правителство изтъква, че е извън компетентността на запитващата юрисдикция, като съд по трудови спорове, да придава суспензивно действие на жалба, чието разглеждане е от изключителната компетентност на друг белгийски съд, и че в наскоро постановено решение *Cour de cassation* (Касационен съд, Белгия) вече е отговорил на поставения въпрос.
- 28 Съгласно постоянната практика на Съда в рамките на сътрудничеството между него и националните юрисдикции, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (решение от 4 декември 2018 г., *Minister for Justice and Equality* и *Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 29 От това следва, че въпросите относно правото на Съюза се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само когато е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на

поставените му въпроси (решение от 4 декември 2018 г., Minister for Justice and Equality и Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, т. 27 и цитираната съдебна практика).

- 30 Вярно, че в случая следва да се констатира, че с оглед на дефиницията на понятието „незаконен престой“ в член 3, точка 2 от Директива 2008/115 евентуалното спиране на изпълнението на решението за връщане, чийто адресат е В., няма да означава, че престоят ѝ трябва да се окачестви като „законен“ по смисъла на тази директива. При тези обстоятелства, не може да се приеме, че правото на Съюза задължава Кралство Белгия да осигури на В., вследствие на такова спиране на изпълнението, права, еквивалентни на тези на законно пребиваващите в тази държава членка граждани на трети страни.
- 31 Като се има предвид това уточнение, от акта за преюдициално запитване следва, че в случай като разглеждания в главното производство, в който съответното лице е подало молба за убежище, която е отхвърлена, и това лице няма разрешение за пребиваване, ползването на социална помощ се ограничава само след връчването на решение за връщане на посоченото лице. Освен това запитващата юрисдикция счита, че ограничаването може да започне не от деня, в който е установено, че В. е незаконно пребиваваща, а най-рано от деня, в който изтича срокът за доброволно напускане, определен в решението за връщане, на което тя е адресат.
- 32 Като се има предвид така установената от запитващата юрисдикция връзка между последиците от решение за връщане и ограничаването на социалната помощ, предоставяна по силата на белгийската правна уредба, не може да се приеме, че исканото тълкуване на разпоредбите от правото на Съюза относно евентуалното автоматично спиране на изпълнението на такова решение очевидно няма връзка с предмета на спора в главното производство, освен ако не се постави под въпрос даденото от запитващата юрисдикция тълкуване на националното право, което е от нейната изключителна компетентност в рамките на производството по член 267 ДФЕС (вж. в този смисъл решения от 21 юни 2016 г., *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, т. 25 и от 1 октомври 2019 г., *Blaise и др.*, C-616/17, EU:C:2019:800, т. 37).
- 33 Тази констатация не може да бъде поставена под въпрос от обстоятелството, че жалбата на В. срещу решението за връщане, на което тя е адресат, е подадена едва на 28 ноември 2017 г., докато спорът в главното производство се отнася до получаването на социална помощ за периода от 23 ноември 2017 г. до 31 януари 2018 г. Всъщност това обстоятелство при никакво положение не означава, че поставеният въпрос е явно хипотетичен за периода от 28 ноември 2017 г. до 31 януари 2018 г.
- 34 Нещо повече, както подчертава Комисията, от практиката на Съда следва, че на основание член 14, параграф 1 от Директива 2008/115 трябва да бъдат осигурени определени гаранции при връщане, които може да включват покриване на основните потребности на съответното лице, в случаите, когато съответната държава членка е длъжна да даде възможност на това лице да подаде срещу решение за връщане, на което е адресат, жалба с автоматично суспензивно действие, дори ако лицето пребивава незаконно на територията на съответната държава членка (вж. в това отношение решение от 18 декември 2014 г., *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, т. 53, 55 и 58—60).
- 35 При тези условия, обстоятелството, че В. евентуално е имала други процесуални възможности по белгийското право, за да получи социална помощ, дори да се приеме за установено, не може да доведе до недопустимост на поставения въпрос. Всъщност, след като запитващата юрисдикция не е приела това обстоятелство за пречка за надлежното подаване от В. на жалбата в главното производство, същото не позволява да се изключи необходимостта от отговор на този въпрос за разрешаването на спора в главното производство.

- 36 Също така твърдението на белгийското правителство, че съгласно националното право запитващата юрисдикция не била компетентна да заеме становище по суспензивното действие на жалба срещу решение за връщане, не е достатъчно, за да доведе до недопустимост на този въпрос, доколкото не е задача на Съда да поставя под въпрос извършената от националната юрисдикция преценка на националните правила за съдебната организация и съдопроизводството (вж. в този смисъл решения от 16 юни 2015 г., *Gauweiler и др.*, C-62/14, EU:C:2015:400, т. 26 и от 10 декември 2018 г., *Wightman и др.*, C-621/18, EU:C:2018:999, т. 30).
- 37 Освен това, ако това правителство се позовава на съществуването на скорошно решение на Касационния съд, което може да даде отговор на въпросите на запитващата юрисдикция, следва да се припомни, че дори да се предположи че тя е обвързана от приетото в това решение, това не я лишава от възможността, предвидена в член 267 ДФЕС, да сезира Съда с въпроси за тълкуване на правото на Съюза, чиято цел е да ѝ позволят да постанови решение, съобразено с правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 22 юни 2010 г., *Melki и Abdeli*, C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 42).
- 38 На трето място, белгийското правителство изтъква, че по настоящото дело Съдът не е компетентен да тълкува член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Всъщност този член трябвало да се прилага само в рамките на приложното поле на правото на Съюза. Макар да споменавала някои разпоредби от Директива 2008/115, запитващата юрисдикция обаче не установявала връзка между тези разпоредби и националната правна уредба, за която става въпрос в главното производство, макар да била длъжна да го направи на основание член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда.
- 39 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 94, буква в) от Процедурния правилник преюдициалното запитване трябва да излага причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство.
- 40 По настоящото дело се установява, че като е изложила, от една страна, връзката съгласно белгийското право между решение за връщане и ограничаването на правото на социална помощ в случая, разглеждан в главното производство, и от друга страна, въпросите, които си задава във връзка с конкретните последици за този случай, които трябва да бъдат изведени от решение от 18 декември 2014 г., *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453), запитващата юрисдикция е изпълнила задължението си по член 94, буква в) от Процедурния правилник.
- 41 Освен това, след като тази юрисдикция е установила, че изходът на главното производство зависи от прилагането на правилата на Директива 2008/115 относно обжалването на решение за връщане, компетентността на Съда да тълкува член 47 от Хартата, в случая не може да се оспорва.
- 42 С оглед на гореизложените съображения на въпроса трябва да бъде отговорено.

По същество

- 43 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи при какви условия членове 5 и 13 от Директива 2008/115 във връзка с член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че национален съд, сезиран със спор в областта на социалното подпомагане, чийто изход е свързан с евентуалното спиране на изпълнението на решение за връщане, чийто адресат е гражданин на трета страна, страдащ от тежко заболяване, трябва да

приеме, че жалба за отмяна и спиране на изпълнението на това решение води автоматично до спиране на изпълнението му, макар това да не следва от прилагането на националната правна уредба.

- 44 В самото начало следва да се припомни, че съгласно член 13, параграфи 1 и 2 от Директива 2008/115 гражданинът на трета страна трябва да разполага с ефективно средство за защита, позволяващо му да обжалва решение за връщане, на което е адресат, но не е задължително тази жалба да има суспензивно действие (вж. в този смисъл решение от 18 декември 2014 г., *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, т. 43 и 44).
- 45 Характеристиките на това производство по обжалване обаче трябва да се определят в съответствие с член 47 от Хартата, съгласно който всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в този член условия и с принципа на забрана за връщане, закрепен по-специално в член 19, параграф 2 от Хартата и в член 5 от Директива 2008/115 (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2014 г., *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, т. 45 и 46 и от 19 юни 2018 г., *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 52 и 53).
- 46 Изхождайки от изложените по-горе съображения, Съдът е достигнал да извода, че жалбата срещу решение за връщане трябва да има автоматично суспензивно действие, за да се гарантира спрямо засегнатия гражданин на трета страна спазването на изискванията, произтичащи от член 47 от Хартата и от принципа на забрана за връщане, доколкото изпълнението на това решение може по-специално да изложи този гражданин на реален риск да понесе отношение, което е в разрез с член 19, параграф 2 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 19 юни 2018 г., *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, т. 56).
- 47 Такъв е по-специално случаят, когато изпълнението на решение за връщане може да изложи гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване, на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние (вж. в този смисъл решение от 18 декември 2014 г., *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, т. 53).
- 48 Националният законодател е този, който на първо място трябва да вземе необходимите мерки, за да изпълни това задължение. Така той трябва при необходимост да измени законодателството, за да гарантира, че жалбата, подадена от гражданин на трета страна, има автоматично суспензивно действие в случаите, посочени в точки 46 и 47 от настоящото решение (вж. по аналогия решение от 5 юни 2018 г., *Колев и др.*, C-612/15, EU:C:2018:392, т. 65).
- 49 Доколкото правото на Съюза не определя с точност конкретните правила за жалбата с автоматично суспензивно действие, която трябва да може да бъде подадена срещу решението за връщане, държавите членки разполагат с известна свобода на действие в това отношение.
- 50 Ето защо при организиране на производствата по обжалване на решения за връщане държавата членка може за тази цел да предвиди специфично средство за защита в допълнение към жалба за отмяна без автоматично суспензивно действие, която също може да бъде подадена срещу това решение, стига приложимите национални процесуални правила да са достатъчно точни, ясни и предвидими, за да позволят на правните субекти да знаят с точност какви са правата им (вж. по аналогия решение от 8 март 2017 г., *Euro Park Service*, C-14/16, EU:C:2017:177, т. 40).
- 51 Освен това, след като белгийското правителство поддържа, че жалба с автоматично суспензивно действие следва да бъде гарантирана само срещу решението за извеждане, но не и срещу решението за връщане, следва да се подчертае, че от точки 44—49 от решението от днешна дата CPAS de Seraing (C-402/19) следва, че съдебната защита, предоставена на гражданин на трета страна, който е адресат на решение за връщане, чието изпълнение може да го изложи на реален

риск да понесе отношение, което е в разрез с член 19, параграф 2 от Хартата, би била недостатъчна, ако този гражданин на трета страна не разполага с такава жалба със суспензивно действие срещу това решение от момента, в който то му е било съобщено.

- 52 Впрочем, макар това правителство да поддържа, че белгийската правна уредба е съобразена с правото на Съюза, важно е да се припомни, че системата за сътрудничество, установена от член 267 ДФЕС, е основана на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда. В производство, образувано съгласно този член, националните разпоредби трябва да се тълкуват от съдилищата на държавите членки, а не от Съда и той не бива да се произнася относно съвместимостта на норми на вътрешното право с разпоредбите на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 17 декември 1981 г., *Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten*, 272/80, EU:C:1981:312, т. 9 и от 30 април 2020 г., *СТТ — Correios de Portugal*, C-661/18, EU:C:2020:335, т. 28).
- 53 В това отношение националните съдилища трябва, като вземат предвид всички разпоредби на националното право и прилагат признатите от последното методи за тълкуване, да тълкуват тези разпоредби в съответствие с Директива 2008/115, включително като при необходимост изменят постоянната съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с тази директива (вж. в този смисъл решение от 14 май 2019 г., *ССОО*, C-55/18, EU:C:2019:402 т. 69 и 70).
- 54 За разлика от това съгласно принципа на предимство на правото на Съюза всеки сезиран в рамките на своята компетентност национален съд в качеството си на орган на държава членка е длъжен, в случай че не може да тълкува националната правна уредба в съответствие с изискванията на правото на Съюза, да не приложи в разглеждания от него спор всяка национална разпоредба, противоречаща на разпоредба от правото на Съюза с директен ефект (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2019 г., *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 58 и 61 и от 14 май 2020 г., *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 139).
- 55 От практиката на Съда обаче следва, че член 47 от Хартата е достатъчен сам по себе си и не трябва да бъде уточняван в разпоредби на правото на Съюза или на националното право, за да породи право за частноправните субекти, което те могат да изтъкват като такова (вж. в този смисъл решения от 17 април 2018 г., *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, т. 78 и от 14 май 2020 г., *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 140).
- 56 Същото важи за член 13, параграф 1 от Директива 2008/115, доколкото характеристиките на средството за защита, предвидено в тази разпоредба, трябва да бъдат определени в съответствие с член 47 от Хартата, който препотвърждава принципа на ефективна съдебна защита (решение от 14 май 2020 г., *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 141).
- 57 Следователно, в случай че стигне до извода, че белгийската правна уредба не предоставя на гражданин на трета страна, поставен в положението, описано в точки 46 и 47 от настоящото решение, средство за защита срещу решението за връщане, което е уредено от точни, ясни и предвидими правила и автоматично води до спиране на изпълнението на това решение, запитващата юрисдикция ще трябва да приеме, че жалбата, подадена от този гражданин на трета страна за отмяна и спиране на изпълнението на решението за връщане, на което той е адресат, има суспензивно действие, като при необходимост не приложи националната правна уредба, евентуално изключваща възможността тази жалба да има такова действие (вж. по аналогия решения от 5 юни 2018 г., *Колев и др.*, C-612/15, EU:C:2018:392, т. 66, от 29 юли

2019 г., Торубаров, C-556/17, EU:C:2019:626, т. 77 и от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 144).

- 58 Обрато, в случай че счете, че съществува такова средство за защита по белгийското право и съответното лице не го е използвало, въпреки че това средство за защита е щяло да доведе до автоматично спиране на изпълнението на решението за връщане, на което лицето е адресат, запитващата юрисдикция няма да е длъжна да не приложи националните процесуални норми с цел да приеме, че подадената от това лице жалба за отмяна и спиране на изпълнението има суспензивно действие.
- 59 Освен това обстоятелството, че съгласно белгийското право запитващата юрисдикция не е компетентна да се произнесе по жалбата за отмяна и спиране на изпълнението на решението за връщане, за което става въпрос в главното производство, не може да е пречка за това тази юрисдикция да приложи директно разпоредбите от правото на Съюза, за да отговори на необходимия за разрешаването на спора, с който е сезирана, предварителен въпрос за евентуалното автоматично суспензивно действие в съответствие с член 13, параграф 1 от Директива 2008/115 във връзка с членове 19 и 47 от Хартата на тази жалба за отмяна и спиране на изпълнението, подадена пред друг съд.
- 60 Всъщност, макар в случай като този по главното производство от запитващата юрисдикция да не се иска да упражни предвидената в член 13, параграф 2 от Директива 2008/115 компетентност за спиране на изпълнението на решение за връщане, която белгийският законодател е предоставил на друг съд, тя за сметка на това е длъжна да провери, единствено за целите на разрешаването на спора, с който е сезирана, дали жалбата срещу такова решение отговаря на всички необходими условия, за да има суспензивно действие, което трябва да е автоматично и съответно — задължително за всички национални органи в съответните им области на компетентност, включително за националните съдилища, разглеждащи спорове в областта на социалното подпомагане.
- 61 Независимо от това национален орган, който трябва да се произнесе в такъв случай, не е непременно длъжен да постанови заради недостатъците на приложимата национална правна уредба, че всяка жалба срещу решение за връщане има автоматично суспензивно действие, тъй като, както беше припомнено в точка 44 от настоящото решение, този вид жалба няма винаги такова действие съгласно правото на Съюза.
- 62 Ето защо този орган трябва да провери дали с оглед на положението на съответното лице условията по правото на Съюза, за да се гарантира такова действие, са изпълнени в случая, с който е сезиран.
- 63 Както обаче следва от практиката на Съда, припомнена в точка 47 от настоящото решение, такова автоматично суспензивно действие трябва императивно да се гарантира на жалбите срещу решения за връщане, чието изпълнение „може“ да изложи гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване, на „сериозен риск“ от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние.
- 64 В този контекст, за да прецени дали изпълнението на обжалваното решение за връщане „може“ да изложи съответното лице на такъв риск, националният орган не трябва да се произнася относно това дали изпълнението на това решение действително води до този риск.
- 65 Всъщност, ако се възприеме такова разрешение, ще се стигне до смесване на условията за прилагане на автоматичното суспензивно действие с тези за уважаване на жалбата срещу решението за връщане. Вследствие на това, от една страна, би бил пренебрегнат превантивният аспект на суспензивното действие на жалбата срещу това решение и от друга страна, всеки

орган, който трябва да приложи последиците от това суспензивно действие, на практика би бил принуден самият той да извърши преценката, която е възложена на съда, компетентен да се произнесе по законосъобразността на решението за връщане.

- 66 Ето защо такъв орган трябва да прецени само дали жалбата срещу решението за връщане съдържа доводи, целящи да се покаже, че изпълнението на това решение ще изложи гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване, на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние и че тези доводи не са явно неоснователни. Ако това е така, този орган трябва да приеме, че изпълнението на решението за връщане се спира автоматично, и да направи съответните изводи в рамките на своята компетентност.
- 67 Това задължение не засяга възможността за държавите членки да определят националните правила за съдебната организация и съдопроизводството и при определянето им да предвидят, че решение относно суспензивното действие на жалба срещу решение за връщане, постановено от компетентен да се произнесе по такава жалба съд, е задължително за органите и съдилищата, които трябва да се произнесат по гаранциите, от които съответният гражданин на трета страна се ползва в областта на социалното подпомагане.
- 68 По изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че членове 5 и 13 от Директива 2008/115 във връзка с член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че национален съд, сезиран със спор в областта на социалното подпомагане, чийто изход е свързан с евентуалното спиране на изпълнението на решение за връщане с адресат гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване, трябва да приеме, че жалба за отмяна и спиране на изпълнението на това решение води автоматично до спиране на изпълнението му, макар това да не следва от прилагането на националната правна уредба, когато:
- тази жалба съдържа доводи, които не са явно неоснователни, целящи да се покаже, че изпълнението на решението ще изложи този гражданин на трета страна на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние, и
 - тази правна уредба не предвижда друго средство за защита, уредено от точни, ясни и предвидими правила и автоматично водещо до спиране на изпълнението на такова решение.

По съдебните разноски

- 69 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Членове 5 и 13 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, във връзка с член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че национален съд, сезиран със спор в областта на социалното подпомагане, чийто изход е свързан с евентуалното спиране на изпълнението на решение за връщане с адресат гражданин на трета страна, който страда от тежко заболяване,

трябва да приеме, че жалба за отмяна и спиране на изпълнението на това решение води автоматично до спиране на изпълнението му, макар това да не следва от прилагането на националната правна уредба, когато:

- тази жалба съдържа доводи, които не са явно неоснователни, целящи да се покаже, че изпълнението на решението ще изложи този гражданин на трета страна на сериозен риск от тежко и необратимо влошаване на здравословното му състояние, и**
- тази правна уредба не предвижда друго средство за защита, уредено от точни, ясни и предвидими правила и автоматично водещо до спиране на изпълнението на такова решение.**

Подписи